

V I E N Y B Ė

90th Anniversary Year—1886-1976—90-iejį Sukaktuviniai Metai

90 M. 4 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1976 M. KOVO [MARCH] 19 D.

Telephone
APplegate 7-7257

30 CENTU

Jaunavedžiai Rūta Lee-Kilmonytė su savo vyru Webster Lowe po vestuvių celebruoja su artimais draugais, Valentino dienos proga. Sėdi iš dešinės populiarios Hollywoodo aktorės Eva Gabor, Debbie Reynolds ir Bob Fallon, šeimininkas Playboy Mansion, kur pobūvis įvyko.

Stan Adams Photo

VLIKO VEIKLA

Vliko Tarybos posėdy New Yorke dalyvavo: 14 tarybos narių, 6 valdybos nariai ir Tautos Fondo Valdybos pirmininkas.

Tarybos pirm. Juozas Pažemėnas pabrėžė, kad V-ba gyvai svarsto, pozityviai dirba.

Valdybos pirm. dr. J. K. Valiūnas painformavo valdybos darbą. Paskelbtas Vasario 16 Vliko pareiškimas su Tautos Fondo tarybos pirm. prel. Jonu Balkūnu, išleistas "Press Release" ne lietuvių spaudai apie inž. Mindaugo Tamonio, prof. Jono Kazlausko ir dail. Arūno Tarabildos nužudymus, pasiūstas Press Release JT Tautų Žmogaus Teisių komisijai Genevoje. Gautas atsakymas, kad jų nuorašai išsiuntinėti delegacijoms.

Valdybos pirm. vasario 14-16 buvo Toronte, kur vasario 14 tarėsis su Toronto ir kitų vietovių visuomenininkais apie galimybes dalyvauti Vliko darbuose. Vasario 15 pasakė pagrindinę kalbą Vasario 16 minėjime ir vasario 16 turėjęs posėdį su Tautos fondo Toronto skyriaus valdyba. Vasario 20 dalyvavęs Estijos Gen. konsulo priėmime.

Pasiūsti valdybos nario dr. B. Nemicko paruošti protesto laiški Valstybės departamentui ir kitom vyriausybėm kurių diplomatiniai atstovai praėjusiais metais lankėsi Vilniuje.

Valdybos narys Jurgis Valaitis pranešė, kad pasiūsti laiški AL Bendruomenei ir Altai, kviečiant įsijungti į Tautos fondą nariais.

Bronius Bieliukas sausio 31 — vasario 1 buvęs Philadelphijoje AL Bendruomenės studijų savaitgalyje. Ten Algimantas Gureckas skaitė paskaitą apie Amerikos laikyseną Lietuvos ir veiksnį atžvilgiu.

Daktarai — Algirdas Budreckis, Richard Krickus ir Elena Vaišniene — kalbėjo apie "Antruosius piligrimus — lietuvius Amerikoje"; Br. Bieliukas skaitė paskaitą — "Laisvimo veiksnį sąrangos ir jų susikaupimo siekiant".

Bendruomenės studijų savaitgaly taip pat dalyvavo Vliko valdybos narys Algis Vedeckas, Tautos fondo bei ALB New Yorko apyg. pirm. Aleksandras Vakselis ir buvęs Eltos redaktorius ir New Yorko apyg. valdybos narys Vincas Rastenis.

Vasario 15 Br. Bieliukas kalbėjęs Newarke ir Paterson, N. J. apie Vasario 16 ir lietuvių tautos rezistenciją.

Vasario 8 Philadelphijoje lankėsi Vliko valdybos narys dr. Bronius Nemickas, turėjęs ten ilgesnius pasikalbėjimus su vietos tautininkais.

(Nukelta į 12 pusl.)

Mirė dr. Vaclovas Paprockas

Kovo-12 6:30 v. v. savo namuose, savo kabinete — dr. Vaclovas Paprockas rastas miręs, ištiktas širdies smūgio. Buvo blogai pasijautęs, pasikvietęs ir gydytoją, ruošėsi važiuoti į ligoninę.

Nuliūdę liko jo žmona dr. Birutė Paprockienė, sūnus Vytautas, dukra Kristina Novickienė, gyvenanti San Francisco, Cal., brolis Petras, seserys — dr. Konstancija Šimaitienė, irgi gydytoja, Aleksandra Matukienė. Taip pat nuliūdus liko ir New Yorko lietuvių visuomenė.

Velionis buvo gimęs 1905 rugsėjo 29 Asavytų kaime, Degucių valsčių, Zarasų apskrity. 1921 baigė Zarasų progimnaziją, 1927 Zarasų mokytojų kursų, 1929 Simano Daukanto mokytojų seminariją Kaune. Tais pačiais metais pradėjo medicinos mokslo studijas. Gydytojo diplomą gavo 1936.

Nuo 1934 iki 1937 buvo Vytauto Didžiojo Universiteto sisteminės anatomijos laborantas ir vėliau asistentas, 1937-44 chirurginės klinikos asistentas, Kauno Raudonojo Kry-

žiaus sanatorijos ir Kauno vaikų klinikos konsultantas.

Studijų tikslais 1943 lankėsi Vienos ir Berlyno klinikose, 1944-46 vyr. gydytojas Austrijos Vocklabrucko apskrities ligoninėj. 1946-47 lankė Innsbrucko universiteto medicinos fakultetą.

1947 atvyko į JAV. Nuo 1951 gydytojo praktika vertėsi Brooklyne.

Spausdino straipsnius medicinos mokslo žurnale, aktyviai dalyvavo visuomeninėj veikloj, ypač aktyviai reišėsi gyvendamas Brooklyne. Pirmaisiais metais Amerikoje daug rašė Vienybei sveikatos klausimais.

Dr. Paprockas finansavo veikaliuką apie New Yorko miesto pirmąjį lietuvių gydytoją ir mokytoją Aleksandrą Kuršių. Jis susirašinėjo su Leideno universitetu Belgijoj, kur surado disertaciją, vėliau pasirūpino, kad ji būtų išversta iš lotynų į lietuvių ir anglų kalbas. Organizavo sąjūdį, kad prie namų, kur gyveno Kuršius, New Yorke būtų prikabinata memorialinė lenta.

Jis suorganizavo Lietuvos Universiteto 50 metų sukakties minėjimą ir jam vadovavo.

Organizavo ir filmus iš Lietuvos netolimos praeities.

Velionis mėgo muziką, šioj srity pomėgį pavertė konkrečiu žygiu, Nukelta į 11. psl.

VIE NYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD
was established in 1886 by Juozas J. Paukstys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Vieniye is published bi-weekly by Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor Valerie Tysliava; Assistant Ann Waiwada; Business Manager and Photo Editor Joseph N. Tysliava; Senior Editor Vytautas Širvydas; Contributing Editors: Demie Jonaitis, Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.
Subscription rates: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. Editorial and Administrative Offices at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: APplegate 7-7257.

Vytautas Širvydas

mes

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba 1976 metus paskelbė Lietuvių katalikų bendrijos metais, nes suėjo 50 metų, kai popiežius Pius XI pripažino Lietuvą atskiru, nepriklausomu vienetu katalikų Bažnyčioje (be Vilniaus, dėl ko moterėlės Kaune norėjo popiežiaus atstovą Zechini šluotomis iššluoti!). Šalia to, kažkas Lietuvoje leidžia drąsiai Lietuvos Katalikų Bažnyčios kroniką, kurios nuopelnus "bendruomenininkai" nori pasisavinti "bendrijai". Tos kronikos numerių Ameriką pasiekė jau 20 nuo 1974 metų.

☆ ☆ ☆

Paskelbimas, tačiau, bene susilauks Bendruomenės skelbtųjų Spaudos savaičių likimo, kur šimetinė pasižymėjo išbraukimu iš sąrašo dviejų senų Amerikos laikraščių: "Vienybės" (seniausio lietuviško laikraščio pasaulyje), ir "Naujienu", kurios nuo 1940 metų atkakliai stojo smerkti didrusi "socialistinių" imperializmą.

Priežastį "bendrijos metams" nepavykti Juozas Adomaitis (Dėdė Šernas) iškėlė Chicagos "Lietuvoje" 1897 m.: "Kad tarp mus nėra wienybės, ne solidarumo, tą, rodosi, gal kiekvienas mato: užtenka sueiti kur nors didesniai lietuvių pulkeliui, pirmiausiai jie pasiskirsto į dvi partijas — diewotų ir bediewių — ne užkencziančių wienu kitos".

☆ ☆ ☆

Katalikų bendrijos vadovai niekad nešilo krikščioniška meile "bediewių" partijai. Tai, tarp kitko, įrodė suskaldymas 1902 metais Susivienijimo Lietuvių Amerikoje, kas pakirto kūnijimą svarbių vjśiems Amerikos lietuviams siekimų, jauno 25 metų Jono Šliūpo įrašytų 1886 metų Susivienijimo konstitucijoje: "Pirkti žemes ir namus, statyti mokyklas, našlaičiams ir pasenusiems žmonėms prieglaudos namus ir statyti lietuvių bažnyčias; steigti darbininkams biržas, kur bedarbiai lietuvių pagalbos rastų, darbo jieskodami".

☆ ☆ ☆

Mūsų katalikų bendrijos vadai nesusiorientavo ir Pirmam pasauliniam karui išiliepsnojus 1914 metais. Lietuvių "bediewiškojo" pasaulio vengdami, jie sušaukė savųjų seimelį Chicagoje, vietoje prisidėti prie visų Amerikos lietuvių Antrojo politinio seimo Brooklyne. Katalikų dalyvavimas, gal būt, būtų sutramdęs socialisto Pijaus Grigaičio klystkelius prieš dr. Šliūpo ėjimus.

Klauda vėliau buvo pripažinta, kada katalikų ir tautinės tarybos sudarė Egzekutyvų komitetą Washingtone, kuris visų Amerikos lietuvių vardu atliko svarbių darbų 1918 metais paskelbtajai nepriklausomai Lietuvai. Išiliepsnojus Antrajam pasauliniam karui, ir rusams okupavus Lietuvą, katalikų bendrijos vadovai jau nepadarė senų klaidų ir 1940 metais šoko organizuoti visų Amerikos lietuvių Tarybą (ALŲą).

☆ ☆ ☆

Religinės, šalpos ikūrimas greta BALFo, tačiau, rodo, kad sugyvenimo tarp "bendrininkų" ir "bediewių" nebus, kaip, pagal Brežnevą, nebūsią sugyvenimo ir tarp "kapitalistų" bei "komunistų" ideologijų, nežiūrint ką jis Helsinkyje pasirašė. Vienu ženkle yra prelato J. Karaliaus lėšomis, gero kataliko prof. A. Kučo išleidimas anglų kalba "Lithuanians in America", kur "bediewiškam" pasauliui duodama amerikietiškas "short shrift", paskleidžiama plepalų apie Vienybę ir Susivienijimą Lietuvių Amerikoje.

☆ ☆ ☆

Šalia to, ir Bendruomenėje neramu. Jos JAV padalinyje, 1952 m. vasario 15 Bendruomenę Connecticut valstijoje įregistravo prelatas kun. Jonas Balkūnas, dr. P. Vileišis, Vienybės senas bendradarbis-tautininkas W. M. Chase (Čekanauskas), adv. F. Manchunas ir A. Saulaitis. Aną dieną, 1975 m. lapkrityje, kitą JAV Bendruomenę buvo įregistruota Illinois valstijoje. Kažin, kaip šios dvi Bendruomenės sutars Katalikų bendrijos metus minėti?

☆ ☆ ☆

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

ATEINA LAIKAS...

I. Dar Vokietijoje lageriuose girdėdavosi dundesys, būk visokia politinė emigracija maždaug per ketvirtį amžiaus išsigimsta ir sunyksta. Žinoma, lieka žmonės ar jų įpėdiniai, kartais ir neblogai įsitaisto materialiai, bet sunyksta politinė veikla. Kad sunyksime mes, lietuviai, lageriuose nesinorėjo tikėti. Jautėmės tvirti. Bet ateina kiti laikai. Žmonės išsikūrė, atsirado materialinis gyvenimo pagrindas, išijungė į bendruomenes naujuose kraštuose. Žmonės gerokai pasenėjo. Tėvynėje gyvenimas pakito, emigrantams tėvynė jau neatpažįstama ir svetima, emigrantai gyvena pasenusiomis fikcijomis. Ir jei tėvynėje pasidarytų pageidaujamų politinių permainų, tai kas iš emigrantų būtų pasiruošęs grįžti?

Tėvynė tebėra. Tebėra ta žemė, kuri mus užaugino ir maitino savo grožiu. Tebėra ir žmonės, jau naujos kartos, kurie tą kraštą myli ir neišgyvena emigracinio sunykimo grėsmės. Senajai kartai ten ir duobkasiai tėra tik žmonių, o ne gyvenimo laidotojai, nes jaunoji karta pastoviai ir nežymiai periminėja senojo gyvenimo vertybes.

Politinė veikla remiasi taikliai dabarties įvertinimu ir ateities numa-

tymu. Lietuviškoji emigracija graudžiai juokingai visą ketvirtį amžiaus žygiavo įvykiams iš paskos, o vietoj sprendimų teturėjo tvirtybę užsi-spyrime.

Lietuviškoji emigracija visais laikais buvo didelis tėvynės apiplėšimas. Tėvynė neteko daugybės gabių ir energingų žmonių. Ypač didelis tėvynės apiplėšimas įvyko baigiantis antrajam pasauliniam karui, kai namie buvo reikalingas kiekvienas lietuvis, o į Vakarų patraukė tūkstančiai ne tik gabių ir energingų, bet ir išlavintų žmonių. Galima teisintis, kad kitos pakenciamos išeities nebuvo, bet su pasiteisinimais tėvynėi skola nemažėja. Kuo mes užmokėjome tėvynę už save ir už savo pasitraukimą? Ar ne per pigiai patys už save sumokėjome?

Šiokią tokią kainą sumokėjome. Pvz., tėvynėje pasilikusieji susiramina, kad išėivija galinga ir savo gimtajam kraštui aukojasi. Artimųjų ir pažįstamų rėmimas siuntiniais savo laiku buvo didelė pagalba gimtinei. Emigrantai pasklido po pasaulį, mūsų maža tėvynė tuo būdu lyg padidėjo, paplatėjo. Emigrantų dėka tėvynės vargai žinomi plačiame pasaulyje. Ir taip toliau. Po pirmojo pasaulinio karo atsikurian-

Nukelta į 4 psl.

SKAITYTOJAI MUMS RAŠO:

Gerbiamieji:

Švenčiančiai savo gimtadienį ir minint laimingas jaunystės dienas linkiu Vienybei susilaukti šimto metų savo audringos epochos laikų, o Jums, leidėjams ir redaktoriams — geros sveikatos.

Jūsų prenumeratorius

Kazys Algenis

Woodhaven, N. Y.

Gerbiami Vienybės leidėjai:

Sveikindama močiutę Vienybę su jos devyniasdešimt metų amžiaus sukaktimis, čia įdedu dvylikos dolerių čekį. Septyni doleriai už 1976 m. prenumeratą, o penki doleriai — auka Vienybės paramai.

Telanko Vienybę lietuvių namus visuomet!

Su dide pagarba

Uršulė Bagdonienė

Flushing, N. Y.

Gerbiamas p. redaktorius,

Pripuolamai gavau paskaityti Jūsų Vienybę ir man patiko.

Tai gi prašau man siųsti Vienybę per visus '76 metus.

Siunčiu \$7.00 prenumeratui apmokėti.

Pranas Gabrėnas

Sudbury, Ont., Canada

Gerbiami Vienybės leidėjai,

Sveikindamas Jus su 1976 metais, linkiu daug laimės ir sveikatos. O, kad Vienybės aruodas niekad neištuštėtų, čia siunčiu \$15 dovaną.

Su pagarba,

Jonas L. Kasmauskas

Ormond Beach, Florida

Gerbiamieji:

Siunčiu čekį už 50.00 dol. Malonė-

kite atnaujinti mano prenumeratą kitiems metams. Likusius pinigų skiriamu Vienybei paremti. Kadangi Vienybė yra seniausias laikraštis, mes norime, kad ji ir toliau skleistų mums žinias apie lietuvių visame pasaulyje. Tik gaila, kad kartais Vienybė retai mus aplanko!

Vincas Pledas

Baltimore, Md.

Gerbiami Vienybė:

Šiuo siunčiu \$7.00 vertės čekį, atnaujindamas prenumeratą 1976 metams.

Beveik ištikus 1975 metus sirgau ir dabar dar nesu pilnai sveikas. Šiandien man suėjo 87 metai, du mėnesiai ir 8 dienos. Jau esu senas didas.

Pas mus oras ne šaltas, bet per visą dieną snigo. Linkiu visko geriausio visiems Vienybės skaitytojams ir visiems geros valios lietuviams. Lai šie 1976-ieji metai mus apsaugo nuo pavietrės, bado, ugnies ir karo.

A. Bačėnas

Bexley, Ohio

Gerbiami Vienybės leidėjai:

Prisiųsdamas prenumeratą 1976-iesiems metams, sveikinu senelę Vienybę, sulaukusią garbingos 90 m. sukakties. Aš pats jau esu 84 metų. Visą savo amžių skaitau Vienybę ir negaliu sulaukti kitos laidos. Pradedu jau sunkiai matyti, skaityti dar galiu, bet parašyti jau sunku. Mūsų kolonijoje mažai veiklos, tad mažai kas ir būtų rašytino. Linkiu Vienybei sulaukti 100 metų.

J. J. Vilkas

Naugatuck, Conn.

Vienybė, 1976 m. kovo 19 d.

STEBĖTOJO PASTABOS

"Nesulaikysi upės bėgimo," Mai-ronis žėrė didrusių biurokratams, siekusiems sulaukyti lietuvių tautinį išbudimą. Žodžius šiandien galime pakartoti didrusių komisarams bei mūsų veiksmams, kuomet skaitai paskelbimus apie gausiai ruošiamas ekskursijas į Lietuvą. Viena įstaiga skelbia jų net 18. O ir kitos nie pėsčios.

Vienas mūsų laikraštinių pasi-žiūri į dabartinę mūsų visuomenę ir sprendžia: "Vienoje pusėje pensininkai, kitoje silpnai lietuvių kalbą mokąs jaunimas". Ne jau nebėra stambaus vidurio?

17-asis Lietuvos komunistų suva-žiavimas į Vilnių sutrauke 908 atstovus, kurių 585 buvę "nauji". Partija priskaito 145,557 narius. Į Centro komitetą išrinkti 145. Nėra abejojimo, partija turi šioki toki balsą Lietuvoje, bet koki? Kažin kuri vyravo posėdžiuose: lietuvių ar rusų?

Vieni Connecticute išregistravę, O kiti — Illinois, Bendruomenės vyrai Vienas kito klausia: "Ar sveika jums galvose?"

Po visą pasaulį įvairios diktatūros ginklo priespauda žada savo valdi-niams sukurti rojų žemėje ir nuolat prašo Amerikos ekonominių turtų bei žinių, kurias ši sukaupe ne ginkluota diktatūra, bet demokrati-ne laisve. Gal būtų, jei diktatūroms pavyktų savo valdiniams gerovės suteikti, šie ims labiau gerbti Ame-riką ir jos demokratinę laisvę, negu dabar?

Berlyno mėras Schuetz pareiškė, kad Helsinkyje 35 valstybių pasira-šytas dokumentas tebėra popierio gabalu, kiek tai liečia Maskvą ir Rytų Vokietiją. Rusų Pravdai pa-prašius įrodymų, mėras nurodė, kad planuojama atominė jėgainė, kurią vakarų vokiečių technika ža-dėjo statyti Karaliaučiuje, rusų pa-vadintam Kaliningrade, niekur nei-na, nes Maskva trukdo. Jėgainė būtų teikusi elektrą Berlynui ir vakarų Vokietijai. Šalia to, rytų vokiečiai vis dar neleidžia perskir-tomis šejmoms susijungti Vakarų Vokietijoje.

Bendruomenės posūkį iš kultūri-nės ir lietuvių palaikyti sričių, mėgdžioti savais išmarginimais ALTo durų varstymus Washingto-ne, teisindamas, Juozas Gaila klaus-ia: "Ką Lietuvai laisvinti veiklai gali duoti mūsų draudimo organiza-cijos, kurios net savo srityse ma-žiausia 20 metų atsilikusios nuo tolygių kitatautiškų organizacijų?" Žodžiai taikomi mūsų Susivieni-jimams (SLA ir SLRKA, kurie nuo 1940 metų palaiko atstovus Ameri-kos Lietuvių Taryboje. Prieš atsa-kant, tenka išaiškinti, ką pats "energingas" Gaila yra padaręs (jei, iš viso, yra bent vieno Susivie-nijimo nariu) Šias organizacijas iš 20 metų menamo atsilikimo pa-sukti, prof. K. Pakšto posakiu "šim-tu metų pirmyn"?

Vienybė, 1976 m. kovo 19 d.

Lenkų Susivienijimo seimas nuta-rė pakelti organizacijos prezidentui atlyginimą nuo 38 iki 50 tūkstančių dolerių per metus, o centro sekreto-riui ir išdininkui nuo 19 tiki 24 tūkstančių. Šalia to, Susivienijimas įsigijo naujas centrines patalpas Chicagoje. Narių tarp 19 ir 65 metų amžiaus turi 48,000, o virš 65 metų — net 49,500.

Prie amerikiečių draugijos slavis-tikos studijoms puoselėti 1972 m. buvo suorganizuotas ypatingas komitetas tirti išsivystymus Rytų Europoje ir Sovietijoje. Iki per-nykštės liepos 1 jis priėmė ir lėšų rado trisdešimčiai projektų. Lietu-vius paliečia Chicagos u-to prof. Jeremy Azraelio tyrimas tema: "Sovietija kaip daugiatautė valsty-bė ir kaip ji auklėja vienatautišku-mą ir vieną valstybingumą". Lietu-vius liečia ir Princetono u-to Barbo-ros Anderson "Russian and Soviet Demography" ir Southwest Texas State u-to Dennis Dunn "Tikėjimas ir modernizacija Sovietijoje".

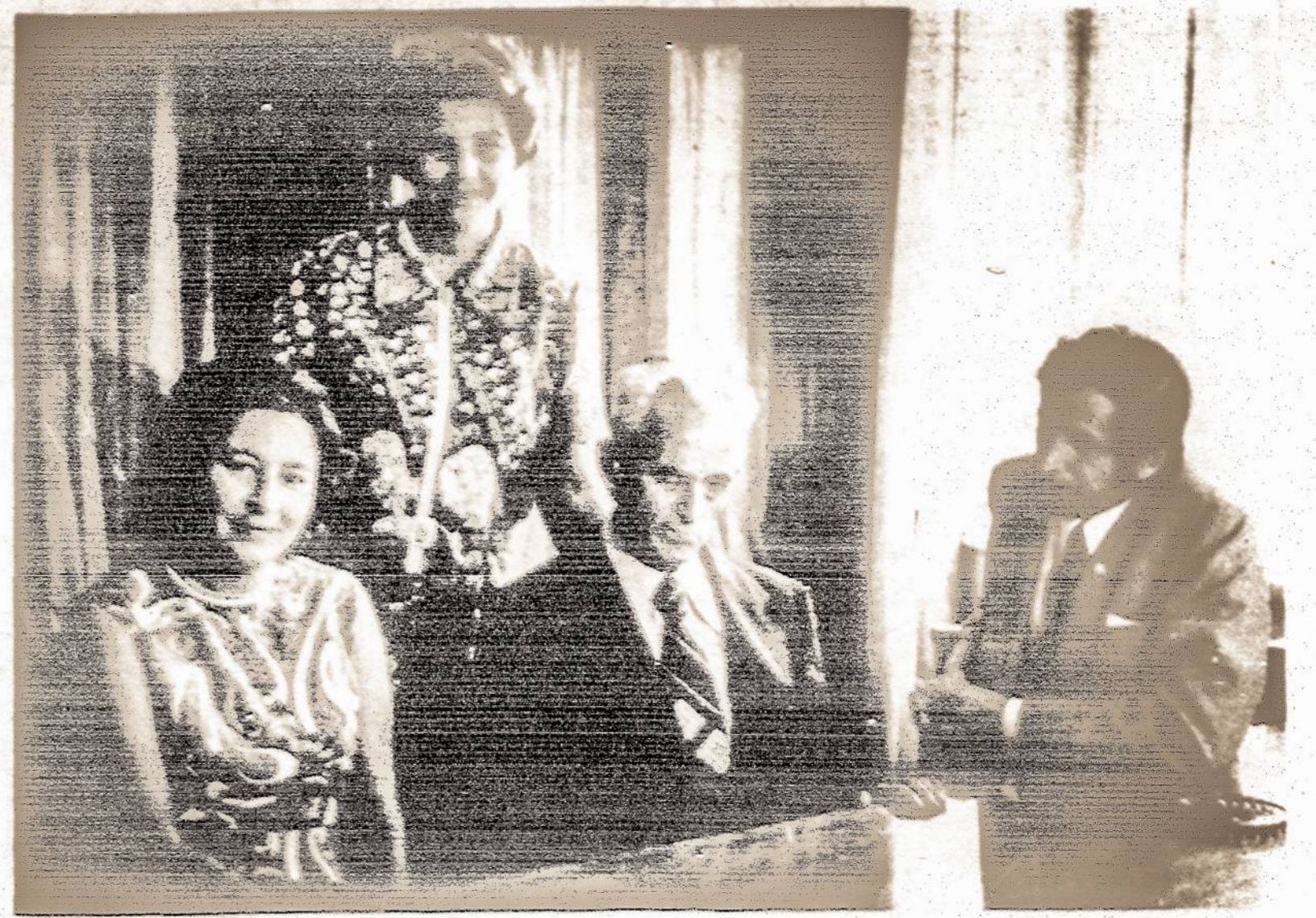
Be abejojimo, mūsų akademikai ir sąmoningesni lietuviai ruošiasi Penktajai Baltistikos Studijų konfe-rencijai Columbia u-te New Yorke, geg. 20-23 dd. Paruošos darbą atlieka Baltistikos studijoms puose-lėti draugija ir Columbia universite-to Sovietijos tautybėms tirti sky-rius. Konferencijos galva prof. Ro-mualdas J. Misiūnas, Williams kole-gijoj, Williamstown, Mass.

Sovietijos žinovo amerikiečio Kennan vardu tapo sukurtas plates-nėms studijoms apie rusus institu-tas, kuris geg. 8 ruošia Sovietijoje gyvenusių ir veikusių amerikiečių žurnalistų išsikalbėjimą. Pakviestas Henry Shapiro, buvęs United Press vedėjas Maskvoje, Theodore Sha-bad ir Harrison Salisbury, New York Times buvę korespondentai, Daniel Field iš Barnard kolegijos bei kiti.

Būtų naudinga parašyti rengė-jams laišku ir paraginti, kad išvar-dintieji amerikiečiai žurnalistai, ku-rie gerai žino Baltijos kraštų proble-mą, savo išsikalbėjimuose prisimin-tų Lietuvą, Latviją, ir Estiją. Galima rašyti adresu: S. Frederick Starr, Secretary, Kennan Institute for Advanced Russian Studies, Woodrow Wilson International Center for Scholars, Smithsonian Institution Building, Washington, D. C. 20560. Išsikalbėjimas vyks Smithsonian instituto patalpose Washington.

Spalio mėn., Atlanta, Georgia, įvykęs metinis suvažiavimas ameri-kiečių draugijos For the Advance-ment of Slavic Studies nutarė pa-teikti nariams balsuoti dvi rezoluci-jas, kurių pirmoji protestuoja prieš Čekoslovakijos vyriausybės elgesį, dėl kurio 144 čekoslovakai istorikai bei intelektualai buvo nušalinti iš darbų ir visai persekiojami, o antroji protėstuoja prieš Maskvos elgesį su 26 ukrainais mokslo vy-rais, kurie tapo uždaryti kalėjimuo-se, stovyklose ar bepročių ligoni-nėse.

Šiai amerikiečių draugijai pri-

Žurnalo Mokslas ir gyvenimas redakcijoje: iš kairės — skyriaus redaktorė Saulė Markelyte, atsakingoji sekretorė Elena Šliesoriūnienė, A. Ignaitis [svečias iš Amerikos] ir vyr. redaktorius Juozas Baldauskas 1975 vasarą Vilniuje.

klauso apie 30 Amerikos lietuvių. Ukrainų nukentėjusių sąrašė yra ir lietuviška pavarde Anatoly Lupy-nis, apie kurį biografinių žinių nėra. Jį Maskva laiko ligoninėje.

Dėl sveikatos iš pareigų pasitrau-kęs Bendruomenės "Pasaulio Lietu-vio" redaktorius Stasys Barzdukas klausia: "Visų pirma, ar reikia uždrausti Bendruomenei dirbti Lie-tuvai laisvinti darbą?" Tai klausim-asis tolygius amerikiečių teisininkų rateliuose anekdotiškam: "Ar nu-stojai mušęs savo žmoną?" Drausti-na ne darbas dirbti, bet lįsti, kur dabar devyni vyrai vieną gaidį piauna...

Atsiliepdamas skaudžiam mūsų visuomenės galvosūkiui, kad turime daugiau viršūnių negu apačių, arba daugiau generolų negu pėstininkų, prof. A. Klimas "Pasaulio Lietu-viui" pareiškė: "Manau, gausiems mūsų veiksniams reiktų sudaryti kokio nors pobūdžio federacinę vir-šūnę: sakysime ką tokio panašaus į ukrainų Kongreso Komitetą". Kad Bendruomenė persiorganizuotų American Jewish, American Polish, American Ukrainian, ir kitų "kon-gresų" pavidalu, yra sena Vienybės žmonių keliamą mintis. Kada nors, tikimės, ožka prieis prie vežimo.

Prof. Rimvydas Pranas Šilbajo-ris, kuris dėsto kalbas ir literatūrą Ohio u-te, "Pasaulio Lietuvyje" pa-reiškia: "Lietuviškas švietimas ir kultūra mums, išeiviams, yra vie-nintelis konkretus Lietuvos idėjos išikūnijimas".

Juozas Gaila nustato, kada Bend-ruomenė iš plataus kėlio pasuko į klystkėlį: "Savo Tarybos nutarimu, 1971 m. sausio 16 d., JAV Lietuvių Bendruomenė oficialiai įsijungė į Lietuvai laisvinti darbą".

Fr. Skerys pasakoja apie pernai Vokietijoje įvykusį lietuvių evangeli-kų dvasiškių suvažiavimą, kuriam kun. J. Urdzė rodė dviejų kelionių į Lietuvą 1975 metais skaidres. Ga-vęs leidimą atlankyti gimtąjį Gau-dzių kaimą, Akmenės rajone, susiti-kęs su Lietuvos reformatų reikalų vedėju kun. Jašinskiu, ir Vilniaus konsistorijos galva, kun. Jonu Kal-vanu bei šeima. Skerys sako: "Susi-rinkusieji dideliu dėmesiu klausėsi pranešimo apie gerus ryšius su

mūsų žmonėmis tėvynėje". Kun. Urdzė pareiškęs: "Patyriau tenai broliškumo ir iš kelionių grįžau dvasiniai turtingesnis". Atrodo, Vienybės žmonių linija išiviešpata-vusi ir pas Vokietijoje gyvenančius lietuvius evangelikus.

Jonas Augustaitis pasakoja, kad, 1925 m. baigęs Technische Hosch-schule Berlyne, 1926 m. gavo vietą Lietuvos Geležinkelių valdyboje, kuriai tekdavo sunaudoti 40 milio-nų litų metinių pajamų iš Lietuvos geležinkelių. Direktorium buvęs inž. Jonas Sabaliauskas, mokslus išėjęs Rusijoje, o Vaziuotės skyrių vedė inž. Stulpinas, mokslus išėjęs Sibiro Irkutske. Atrodo, kad to meto visos Lietuvos geležinkelių viršūnes vedė Rusijoje mokslus išė-jusieji, kurie rusiškai geriau mokė-jo, negu lietuviškai.

1973 metais Vokietijoje išėjo vo-kiečio Wolfgang Berner. ir kitų suredaguota knyga apie Sovietijos vidaus ir užsienio politiką bei eko-nomiką. New Yorke Holmes ir Meier leidykla pernai išleido jos vertimą vardu "The Soviet Union 1973: Domestic Policy, Economics, Foreign Policy", kurią pardavinėja po \$15.95. Viena vertėjų į anglų kalbą pasirašo Hannes Adomeit, bene prūsų lietuvis?

Chicagoje Dainavos ansamblis mi-ni 30 metų sukaktį. Įsikūrė Hanau stovykloje, Vokietijoje, 1945 m. o į Chicagą atvyko 1950 m. Paruošė iš viso 200 įvairių koncertų, pastatė 9 muzikos veikalus, 5 oratorijas ir 4 kantatas. Šiuo metu ansamblių veda neseniai pro geležinę uždangą pas mus atvykęs Aloyzas Jurgutis, ku-ris dėsto Chicagos konservatorijoje. Per 30 metų ansamblyje dalyvavo apie 400 lietuvių. Sukakčiai statė Danutės Bindokienės trijų aktų "Pamario pasaką", su baletu, tauti-niais šokiais ir dainomis.

Leidinyje pagerbti anglų E. H. Carr, parašiusį plačią Sovietų Są-jungos istoriją, yra D. C. Watt straipsnis "The Initiation of the Negotiations Leading to the Nazi-Soviet Pact: A Historical Problem", kurioje, atrodo, svarstoma žygiai Europos diplomatijoje, pražudę I pasaulio karo metu įgytą Lietuvos nepriklausomybę ir savitą valstybę.

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

(Atkelta iš 2 pusl.)

čiai Lietuvai senoji emigracija už save sumokėjo didelę kainą, bet ir po antrojo pasaulinio karo buvo padaryta labai daug. Tikrai kyla klausimas, ar tėvynei duota pakankamai ir ar negalėjo būti duota daugiau. Ypač kai išeiviai tariasi kovoję už tėvynės laisvę tai: ar laisvės kovoje padaryta visa, kas buvo ir yra galima padaryti? Ir svarbiausia: ar išeiviai turi teisės tėvynės atžvilgiu sunykti ir išnykti? II.

Kova dėl tėvynės laisvės — išeiviams per didelis uždavinys. Tai pasiekama tik pertvarkant žmonijos politinio gyvenimo struktūrą. Gi mes tarp pasaulinių milžinų tesame nežymūs nykštukai. Nesusiklausančiam didžiųjų pasaulio mūsų jėgos ir reikšmė būtų žymiai didesnė, jei būtų veikiami vieningai ir apgalvotai. Bet ar kada bet koki emigrantai mokėjo būti vieningi ir ar suprasdavo savo krašto situaciją?

Mūsuose pridygo veiksnių ir tęsiasi nesibaigiančios kalbos apie darbų sritimis pasidalinimą. Praktiškai tie darbai nesidalinami, nes trukdo ragai, — atsiprašau, — trukdo veikėjų ambicijos.

Lietuvių emigrantų taip vadina moji "politinė" ideologija nesudėtinga. Turime tik vieną vargą — kaip iš Lietuvos išdanginti bolševikus. Liko pamiršta, kad mūsų Lietuvos trokšta lenkai, rusai, vokiečiai. O ką gali emigrantai pasakyti apie lietuvių tautos ekonominį, kultūrinį ir visokį kitokį gyvenimą, kai prieš tris dešimtis metų ryšiai su tėvyne nutrūko, kai tėvynėje gyvenimas verda, o išeiviams po tiek metų paliko pažįstami tik pensininkai? Ir dar — jei tėvynėje įvyktų išeivijos pageidaujamų pasikeitimų, ar išeivija rengiasi į tėvynę grįžti? Kam aušinti burnas, kam gadinti popierį, dėstant mirusias evangelijas, kuriomis ir patys dėstytojai netiki?

Nenuostabu, kad išeivijoje darosi "sukilimai". Jau net per aiškūs tautinės ideologijos akligatviai. Labai daug kas iš šio tautinio teatro pasišalina tyliai ir iš lietuvių lyg ir išnyksta. Kai kas mėgina ginčytis, piestu stojasi. O kai kam patinka dar vis pasidėti vežime, iš kurio arkliai jau seniai iškinkyti. Naujojo Pasaulio religinę krizę liudija kažkas apie trys šimtai įvairių religinių sektų, tai kodėl lietuviškoje tautinėje dirvoje neturi atsirasti įvairių sąjūdžių iš tos balos, į kurią per trisdešimt metų taip beviltiškai įsiklampota?

III.

Neseniai čekagiškėse Naujienose matėsi penkiolikos asmenų atsišaukimas:

— Su atvira ir pilna meilės lietuviška širdimi šaukiame jus į vieningą darbą lietuviškos kultūros ir lietuviybės išlaikymo srityse . . . — "Jūsų JAV Lietuvių Bendruomenės Centro Valdyba"!!!

O iš tos pačios tribūnos girdisi kad ir toki "broliškumo" perliukai:

— Juozas Gaila, nerinktas, bet frontininku JAV Lietuvių Bendruomenei primestas centro valdybos pirmininkas . . . Jam ir į galvą neateina mintis, kad Bendruomenės

didžiausiu skaldytoju buvo jokių kultūrinės ar politinės įtakos neturintis inžinierius Gaila . . . —

Iš čia atrodo, kad Juozas Gaila "į vieningą darbą" lyg ir nekviečiamas. O jo bendraminėčiai ir šiaip visoki frontininkai, kurių lietuviškajam gyvenime gausu, čia irgi vargiai pageidaujami. Be to, po šia "atvira ir pilna meilės širdimi" gausu melo ir šiaip tulžies, nes Juozas Gaila ir frontininkai LB yra ne primesti, o išrinkti. "Atviros ir pilnos meilės širdys" kviečia į "vieningą darbą lietuviškos kultūros ir lietuviybės išlaikymo srityse", bet, gaila, patiekia nepakantumą. Tai rodo, kad šios "širdys" apie kultūrą ir lietuviybės išlaikymą turi gan miglotą supratimą. O iš to, ką pasakė, yra tikra, kad jaunoji karta, ypač intelektualai, su jais neis. Ir iš šūkių į vienybę praktiškai teturime lietuvių jėgų skaldymą, turime pačių lietuvių šventvagiškas pastangas lietuviybei silpninti.

IV.

Rinktoji Lietuvių Bendruomenės vadovybė savo organe "Pasaulio lietuvių" su LB eretikais ginčijasi, bet bendrojoje išeivių spaudoje juos ignoruoja. LB supranta, kad su šiais nežinia iš kur einančiais balsais laiko trukti neapsimoka. Deja, ir LB nėra be priekaištų.

Visų pirma, mes visi esame kalti, nes LB per mažai remiame. Į LB darbus paprastai ištraukia rinktosios valdybos ir nežymūs aktyvistai. Jie nuveikia gan daug, bet visuomenės abejingumas yra jų stabdis.

LB padaro didelių ir reikšmingų darbų (pvz., dainų ir tautinių šokių šventės, kultūros kongresai, jaunimo kongresai ir t. t., ypač svarbi švietimo taryba), bet dar niekur nematėme apimančio dabartį ir taikančio toli į ateitį kultūrinį ir lietuviybės išlaikymo darbų plano. Jei ne plano, tai bent šiaip gerai apsvarstyti gairių.

Materialiai LB nėra pajėgi, per daugelį metų iš visuomenės jai tekdamo tik trupiniai to, ką visuomenė lietuviškiems reikalams aukoja. Lėšos reikalingos, bet kaip tik dėl lėšų LB ir susilaukė erezijos, praktiškai suorganizuotos Alto, lėšų konkurento.

Kaip ir visi veiksniai, taip ir LB suklypo ant ryšių su tėvyne klausimo. Tradicinė laikysena — su tėvyne neturėti jokių reikalų — galėtų būti gera, jei būtų iš tikro kariaujama ir karo būseną tęsusi labai ribotą laiką. Mums ši taktika netinka. Ir jei kas šią taktiką kritikuoja, tai nereiškia, kad tokius kritikus pridera senos špitolės bobų metodais "diskriminuoti" ar "išmesti iš bendruomenės". Deja, LB tokiais "kovos" metodais naudojosi per eilę metų. Daug kas iš to moralinę skriaudą jaučiame. Čia turi kuo LB-nę kaltinti ir mūsų laikraštis "Vienybė".

Negatyvieji tautiečiai sentimentų neturi. Kaip lengva širdimi tepė dėmę kokiems Brooklyno ar Cicero "bendradarbiautojams", taip lygiai lengva širdimi tuo pačiu savo "patriotizmo" liežuvavimu ėmė skalbti redaktorius, kunigus, jaunimo vadus ir t. t., net ir pačią LB.

Atstovų Rūmuose kalba Kongr. T. Morgan. Sėdi: A. Varnas, L. L. Wolff, N. Beaggi ir J. Abadlo. Čiurlionio Ansamblio kanklininkės, kurios atliko programą.

Čiurlionio ansamblio kanklininkės Januškytė, Walsh. Toliau Kongresmanai L. L. Wolff, T. Morgan ir Zablocki. J. Bacevičiaus nuotraukos

V.

Štai šį balandį LB vykdo rinkimus. Kam patiko, pasiūlė į LB savo kandidatus. Mes nesiūlėme nieko, "valdžios" nesiekiamo. Tačiau balsuoti eikime ir kitus tautiečius raginkime. Atrodo, LB-nei "registruotos" erezijos turėtų užtekti. Naujai LB tarybai turime reikalavimų: būkite visų lietuviškųjų didžiųjų darbų planuotojais ir vykdytojais, būkite visų lietuvių Bendruomenė. O kiekvienas lietuvis turi pareigą būti geru lietuviu ir turi teisę reikšti savas pažiūras ir jas ginti. LB turi būti lietuviškojo darbo ir išlikimo rėmai.

Gerai norai,
gražios kalbos . . .

Service Employe (1975 Nr. 12) surinko tokių prez. G. Fordo pareiškimų: August 28, 1974: We won't have high unemployment, — o tą mėnesį bedarbių 5,4%. September 16, 1974: Employment is still high, — o bedarbių jau 5,8%. October 29, 1974: We want to do something about unemployment, — bedarbių 6,0%. November 14, 1974: Unemployment will not go to 7 percent, — deja jau 6,6%. December 11, 1974: Our country is not in economic crisis, — bedarbių jau 7,2%. January 21, 1975: By the late summer we ought to see a turnaround, — 8,2%. February 11, 1975: The rate of unemployment will

gradually go down at the end of 1975, — deja bedarbių procentas laikosi tvirtai 8,2%. March 18, 1975: The issue of jobs is the number one problem on our agenda, — kalbos lieka kalboms, o bedarbių 8,9%. April 23, 1975: My goal is jobs for all who want to work, — deja, bedarbių 8,9%. May 18, 1975: Our national goal is jobs for all . . . — o bedarbių jau 9,2%. June 9, 1975: I am optimistic . . . We've had a lot more good news than we've had bad news . . . Nėra pagrindo manyti, kad prez. G. Fordas neturi gerų norų. Galimas daiktas, Amerika neturi valdžioje atsakingų pareigūnų, kurie būtų patenkinti kas mėnuo didėjančiu bedarbių procentu. Deja, valdžia nėra visagalė. Pesimistiški pareiškimai padėtį tik blogintų. Tad ir turime liūdnoje situacijoje linksmą žaidimą — būklė blogyn, o pareiškimai vis tiek viltinigi.

Dabar turime žinių, kad bedarbių skaičius nežymiai mažėja, infliacija šiek tiek pristabdyta, valstybiniai biudžetai gelbstisi bilijoniniais deficitais. Nėra labai gerai, bet gyventi galima, — tarė meška, trepsėdama ant karštų grindų.

Manding, ir Vasario 16-sios proga lietuviams politikų suraminimai tėra saldūs žodžiai: neverk, vaikelai, tėtis iš turgaus parves baronką . . .

Vai, džiaugiasi vaikai: bus tėvynės laisvė (bus baronką . . .).

Gal ir bus . . .

Vienybė, 1976 m. kovo 19 d.

Brazilijoj — Lietuvos patriotas žydas, kitoks brazilų jaunimas

A. Saulaitis savo išpūdžiuose po Braziliją keliaujant tarp kita, Draugui rašo:

Po Rio de Janeiro užsieniečiams turistams daugiausia pažįstamas miestas yra Salvador. Visų Šventųjų įlankoje dviaukštė Bahijos valstijos sostinė. Garsi šv. Pranciškaus auksu dažytu vidumi bažnyčia, skulptūromis išdailintas tretininkų bažnyčios fasadas ir ištisi kvartalai kolonialinių laikų pastatų, apie kuriuos žemyno pusėn plečiasi naujas pramonės centras.

Pagrindinės gatvės dangoraizyje nejudamo turto prekybos raštinėje ieškai Samuilo Zalbergo, jau apie 15 metų gyvenančio šiame gražiame mieste. Apie jį Sao Paule pasakoja jo buvęs bendrininkas ir Lietuvos konsulato buvęs sekretorius kpt. Juozas Čiuvinskas, kad kartą buvo Mišios už a. a. prezidentą Smetoną Sao Paulo katedroje. Atsisveikinęs su žydu tikėjimo bendradarbiu ir paiškinęs, kur einas, kpt. Čiuvinskas staiga bažnyčioje atsisuka ir pamato S. Zalbergą. "Juk jis buvo ir mano prezidentas", atsako paklaustas prekybininkas.

Suradęs jo namus, klausaisi malonios žmonos, kuri skundžiasi, kad Samuilas vis kalba apie Lietuvą, jos ilgisi. Ant sienos įvairūs paveikslai, primeną Lietuvos gamtą, o vėliau raštinėje sutiktas Zalbergas didžiuojasi mokas lietuviškai kalbėti be akcento. Ir nors labai retai su lietuviais susitinka, nes Salvadore ir gal tūkstančio kilometrų rate jų visai nėra, malonus prekybininkas puikiai ir sklandžiai kalbasi su netikėtu svečiu.

Itališkame restorane vakarieniadami kalbamės apie skautus, nes Zalbergas pats skautavo ir "mūsų visa šeima skautiška". Dar vėliau policininkų klubo baseino pakraštyje laukiame povandeninės žūklės pamokos pabaigos ir progos susipažinti su sūnumis, kurių vienas yra valstijos krepšinio rinktinės žaidėju. Tėvas mielai užsisako lietuvišką laikraštį ir paprašo skaitinių, kad lietuvių kalbos neužmirštų. Ir šiaip gražus istorinis miestas pasidarė dar mielesnis.

Prie jėzuitų socialinių studijų centro vartų kalbėdamasis su jauniu pajunti keletą dalykų, kurie skiria vieną kultūrą nuo kitos. Kai Jungtinėse Valstybėse bet koks darbas laikomas garbingu, jeigu tik gerai moka, čia lūšnelėse išaugę ir didžiomis pastangomis gimnazijos mokslo pasiekę vaikinai ir mergaitės rūpestingai renkasi darbą ne tiek pagal užmokestį, kiek pagal jo socialinę reikšmę, kuri juos iškeltų iš vargingos vaikystės aplinkos. Kad ir reikėtų spausėti, vargti, bet prastesnio darbo neims, nes tai būtų žingsnis atgal.

Vienybė, 1976 m. kovo 19 d.

Inž. R. Kudukis, Clevelando miesto viešųjų įmonių direkt., kalbasi su M. B. Kuropas — specialus atstovas nuo Prezidento Fordo, ir J. Genys.

Vysk. Valančiaus Lituanistinės mokyklos Vasario 16 d. minėjime. Prie vėliavų V. Banionytė, Alėnas ir Kuprevičiūtė. V. Bacevičiaus nuotr.

Aplaistant architekto, Buenos Aires, Argentinoje Antano Jono Čikšto diplomą tėvų vasarvietėje užmiestyje. Prano Ožinsko nuotr.

Kitu klausimu aštuoniolikmetė sako, "Manau, kad namų nuosavybė visada turėtų būti moters vardu, nes jei vyras namus apleistų, žmona su vaikais turėtų kur gyventi ir kaip išsilaikyti". Kadangi civilinių skyrybų nėra ir atsiskyrimas be teisės vėl vesti daug kainuoja, tokia moteris su vaikais lieka be atramos. Jeigu mergaitė taip galvoja, tai jos aplinkėje tokių atvejų gal yra nemažai.

Likusieji šios pirmosios Brazilijos sostinės išpūdžiai išblėso, ir visa 7,000 km kelionė netaip linksmai baigėsi, išgalėjus provincijoje "pagautam" kraujo užkrėtimui, kuriam galų gale reikėjo gydytojo priežiū-

ros ir savaitės poilsio. Iš vis Brazilijoje miestiečiams ar turistams nėra patariama maudytis gėlame vandenyje, nes tik grynai vietiniai žmonės nuo mažens pripratę prie aplinkos ir jau persirgę įvairias ligas, kurioms miestietis netiek atsparus. Net geriamo vandens sudėties pakitimas — be bakterijų gali sudaryti bėdos, nekalbant apie galimybes užsikrėsti, kur higienos sąlygos skirtingos. Žinoma, šiais laikais eiliniam prakeleiviui pavojaus tik gali būti toli nuo didmiesčių, kaip tik ten, kur iš arčiau stebi žmonių gyvenimą ir nors akimirkomis jame dalyvauji, kad geriau pažintum ir jo žmones.

Boston, Mass.

SVETYS IŠ BALTIMORĖS

Kultūriniam subatvakaryje surengtas susitikimas su dramos aktorium Juozu Palubinsku, iš Baltimoro, Md. Humoristinėm spalvom jį nupiešė Antanas Gustaitis.

J. Palubinskas buvo pradėjęs dailės studijas Kauno meno mokykloje, bet perėjo į P. Olekos-Zilinsko dramos studiją. Aktorium dirbo Kaune, Klaipėdoje, Vilniuje, sukurdamas apie 100 įvairių vaidmenų.

Dramos veikalūs režisavo pokario metais V. Vokietijoje ir atvykęs į JAV.

Subatvakario dalyviams J. Palubinskas deklamavo eilėraščius, pateikė prozos ištraukas rašytojų — Maironio, V. Krėvės, B. Sruogos, B. Brazdžionio, J. Aisčio, S. Santvaro, H. Radausko, A. Nykos-Niliūno, K. Bradūno, A. Gustaičio, A. Škėmos, K. Balmonto, V. Šekspyro.

Programa buvo aukšto lygio.

VASARIO 16 SUAUKOTA \$3,842.50

Vasario 16 minėjimo proga Bostone suaukota \$3,842.50. Didžiausia sumos dalis skiriama ALTai.

Neaukojusieji savo auką dar gali įteikti išdininkui inž. Ed. Cibui ar pirmininkui inž. A. Chaplikui.

Kai kurios organizacijos aukas paskyrė savo susirinkimuose.

Minkų radio programų pietūs ir koncertas

Sekmadienį, kovo-March 28 d. nevalgykite pietų namie, bet ateikite į seniausią radio programų Naujojoje Anglijoje 42 metų sukaktuvių koncertą, So. Bostono Lietuvių Piliečių Klubo Auditorijoje trečiam aukšte, kur gausite skanių lietuviškų valgių gamintu šeimininkės Monikos Plevokienės ir jos pagelbininkių.

Linksmoji Valanda bus nuo 2-3 val. po pietų kada galėsite skaniai ir sočiai pavalgyti.

Koncertas prasidės 3:30 val. po pietų. Programą 42 metų sukaktuvių proga, sveikins Elena Vasyliūnienė iš Somerville.

Koncerto programą atliks pirma kartą Bostone matytos ir girdėtos Vilijos Moterų kvartetas, vad. Liudui Stukui iš N. J. Liudas Stukas irgi dainuos. Jam akompanuos Saulius Cibas iš Bostono.

Kviečiam ateiti praleisti dieną ir vakarą savųjų tarpe ir švęsti seniausio lietuviškų radio programų 42 metų sukaktuves kartu su mumis. Steponas ir Valentina Minkai

A. Gazeta Sao Paulo, Brazilijoje Plastikos menas skyriuje rašo apie dail. Mikalojaus Ivanausko meno naujoves: "Fotografija ar tapyba" ir "Chama" (Liepsnės tapyba) su keturiomis iliustracijomis ir autoriaus nuotrauka. Pažymėta Ivanausko biografinės žinios ir kad jis Brazilijoje išgyveno 10 metų ir tuo metu suorganizavo I-ją apžvalginę Lietuvos architektūros parodą.

THE FIRST LITHUANIAN WORD PRINTED IN THE UNITED STATES

By VYTAUTAS SIRVYDAS

The rhymed text alluded to, but not quoted at any length by A. Aukštaitis in commenting in the Vilnius literary journal Pergalė on the centenary of the first Lithuanian book published in the United States — the 1875 Tlumoczius dictionary of Mykolas Tvarauskas — has an interesting history of its own.

Antanas Milukas, who came to U. S. in 1892 to edit for a year the weekly Vienybė Lietuvininkų (Lithuanian Unity), the present Vienybė, on July 18, 1896 published in another paper he then edited — the Garsas Amerikos Lietuvių (Echo of American Lithuanians) — a Giesmė. It was a psalm-like deeply religious and mournful dirge, which, according to Milukas (Who was ordained priest that year at the Overbrook, Pa. seminary) was the first printed Lithuanian word (on a "lapelis" or leaflet, as he said) in the United States. It was dated, according to him, as follows: "Szyta Giesme ira izdrukawota Amerykoje, miesto Shenandoah Parafioj Lietuwiszkoje, Diena 30 Kwietniaus, Miatuose 1874" (This Song was printed in America, in the Lithuanian Shenandoah parish, 30th of April, in the year 1874). I am quoting from a photocopy reproduction in the daily Draugas (Friend) of Chicago, April 10, 1965.

The publication by Milukas was the first announcement of the existence of this Giesmė. Nobody ever corroborated it, and, also, nobody ever located the original anywhere, as was ruefully admitted by Lt. Col. Vytautas Steponaitis, who was becoming a bibliographical expert and was reviewing a book by Milukas in Kardas (Sword), a journal of Lithuanian Army officers in Kaunas, March 15, 1939. In this 1938 book Milukas again reiterated, "following Garsas of 1896", that the Giesmė was the first known printed Lithuanian word in the United States. He offered no additional information, merely repeating his 1896 statement that it was printed in the parish of Shenandoah in 1874.

However, another noted scholar of Lithuanian bibliography, Professor Vaclovas Biržiška, who worked at one time in the Library of Congress in Washington, classifying its Lithuanian holdings, in 1947 flatly asserted in the 11th issue of a literary monthly Žingsniai (Footsteps) published by Lithuanian Displaced Persons in German camps, that the Giesmė was taken from a rhymed text in the 1875 Tlumoczius dictionary of Mykolas Tvarauskas, which began:

Asz pyrmas atėjau pas jus,
Tlumocziđamas angielckus
žodžius.

(I'm the first to come to you, interpreting English words.)

This statement was made to elucidate a remark of mine in my book "J. O. Širvydas" published in 1940, which quoted the first four lines of the Giesmė as published by Milukas in 1896 and stated that neither the title of the book from which it came or the author are known.

The quoted first four lines ran as follows:

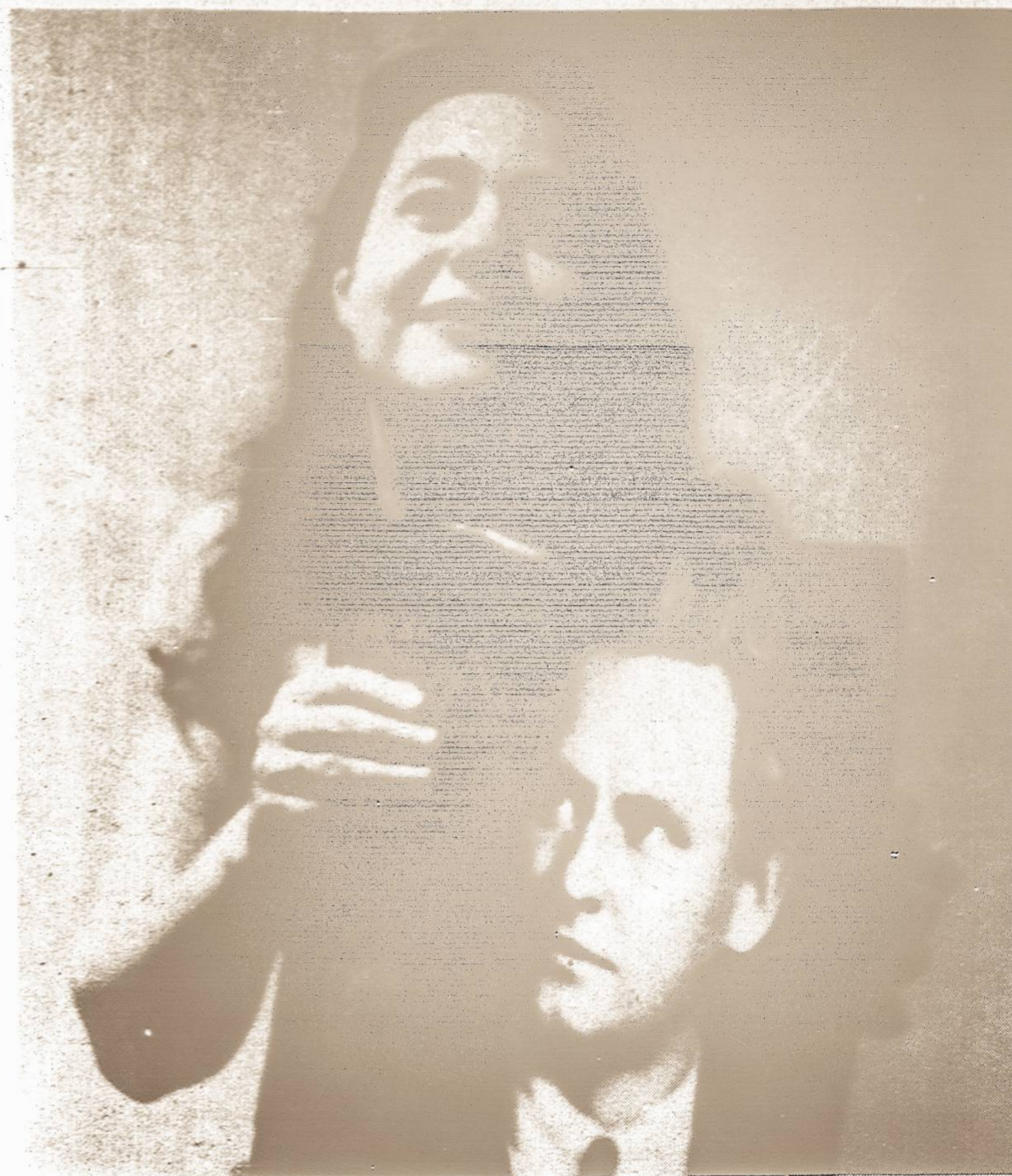
Wieszpaties sawo szaukiuosi,
Rankas kialdams jam meldziuosi,
Wysus wargus sawo tamuj
Apsakau Diewuj sawamuj.
(I call to my Lord, With uplifted hands I pray, Telling all my troubles, To my Lord, my own).

The total of 26 rhymed lines are in a similar deeply religious mood, imploring God's help in life's hard knocks and against numerous surrounding enemies. Naturally, words of such deep religious feeling could have no appeal to scholars in present-day atheistic commissar ridden Vilnius, therefore Aukštaitis quoted nothing from the rhymed text he mentions, though it would have helped us to settle the matter of the authorship and provenance of the Giesmė published by Milukas in 1896.

Somebody started a legend that the Giesmė was written by Father Andrius Strupinskas (1829-1892) who came to U. S. in 1874 and for two years (1872-1874) was pastor of the newly organized Lithuanian parish of Shenandoah, Pa. He was forced out due to internecine struggles between Lithuanian and Polish parishioners. In addition, the Bishop looked askance at his medical activities ("water cures") and suspended the elderly priest from pastoral duties. The mood of the Giesmė (of a person oppressed by life's difficulties and surrounded by enemies) would have suited the experiences of Father Strupinskas, but otherwise does not fit his character of activities. Besides, there is nothing in our sources about any Lithuanian printing shop in Shenandoah of 1874.

The same mood could well fit the experiences of Mykolas Tvarauskas who did not have an easy life as a Lithuanian immigrant since 1866. All sources agree he established a printing shop in 1875, though not in Shenandoah but in nearby Shomokin. Milukas in those days was a fiery young man, full of sudden and grandiose patriotic Lithuanian dreams. He may have had particular reasons to place the Giesmė in the Shenandoah of 1874.

Father Milukas passed away in 1943 and, therefore, had no opportunity to comment on the 1947 statement by Professor Vaclovas Biržiška, who was Director of the University Library in Kaunas in 1930 when the only known copy of the Tlumoczius was found in a schoolhouse and purchased for the Library. No doubt, Professor Biržiška made a cursory, if not more

Danutė Pomerancaitė-Mazurkevich holding her gift from Helen Johnson.

profound examination of it, and had it in mind when making the 1947 statement.

We will have to await a further word from Vilnius.

In his 1961 book "Lietuvių Išeivija Amerikoje, 1868-1961" (Lithuanian Immigrants in America, 1868-1961), a long time editor of the weekly Keleivis (Traveller) in Boston, Stasys Michelsonas, reproduced the Giesmė as published by Milukas in 1896, but with some errors in the old orthography and omitting lines 23 and 24. He surmised the author of the Giesmė was Father Strupinskas.

This was, also, the opinion of Marian Father Juozas Vaišnora in his article on Father Strupinskas for the 1963 volume XXIX of the Lithuanian Encyclopedia published in Boston. He said: "Strupinskui reikia priskirti pirmasis lietuviškas spaudinys Amerikoje — Giesmė Wieszpaties sawo szaukiuosi" (To Father Strupinskas must be ascribed the first Lithuanian word printed in America — the Song Wieszpaties sawo szaukiuosi).

Neither Michelsonas nor Father Vaišnora cite their authorities. Apparently both relied on the Milukas statement of 1896, never corroborated elsewhere.

So, now we await a work from Mr. Aukštaitis in Vilnius. Having a copy of the 1875 Tlumoczius of Mykolas Tvarauskas, with its rhymed text he alluded to, he can corroborate either the statement of Father Milukas or Professor Biržiška and help us solve the mystery of this "first known" Lithuanian word printed in the U. S., whose other qualification is that of being the first American Lithuanian effort to write Lithuanian rhymed poetry in this country.

AN INVALUABLE GIFT FOR DANUTĖ POMERANCAITĖ

On March 6th, following the Pomerancaitė-Mazurkevich violin duo Concert, a reception was held for the artists in the Green Room of Alice Tully Hall. Among those who gathered to extend congratulations to the Mazurkeviches were: Aldona Kepalaitė, a concert pianist of note; Aldona Dvarionaitė, who herself gave a very well received recital at Alice Tully Hall on February 9th of this year. Also attending the concert was Mr. Albinas Prizgintas who last year gave a Bach recital in St. Patrick's Cathedral as well as performing an organ recital in Paris.

It gave me great pleasure to be in such distinguished company and to talk with these fine artists. During the reception, I approached Danutė Pomerancaitė-Mazurkevich and requested her to autograph an album of Kipras Petrauskas, the famed Lithuanian Opera Singer by whom she had been raised during her childhood years. The concert program made special note of this. When Danutė saw this record album she expressed great pleasure. She was surprised to hear that it was available for purchase in the United States. When she asked where she could buy it, I felt that a small repayment for the pleasure she had given me during the concert, I should offer the album to her as a gift. She accepted the Kipras Petrauskas album with evident delight.

In return she autographed the concert program copy for me with the following words: "Labai dėkinga Jums už šiltą priėmimą ir labai brangią man dovaną".

Mrs. Helen Johnson

Vienybė, March 19, 1975

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

Lietuvių Opera Chicagoje, minėdama savo dvidešimtmetį, kartu JAV Bicentennial, kviečia visus bet kada Operoje dainavusius solistus ir choristus, visus joje dirbusius įvairiose pareigose ir visą lietuvių plačiąją visuomenę iš visų JAV miestų ir Kanados, ruošti atvykti į Chicago ir dalyvauti trijų lietuviškų operų pastatymo spektakliuose.

Statomos operos: **Kačinsko "Judas laivas"**, **Gaidelio "Gintaro šaly"** ir **Marijošiaus "Priesaika"**.

Spektakliai įvyks geg. 8, 9, 15 ir 16 dienomis. Bilietus jau dabar galima užsisakyti paštu. Jie bus išsiųsti pagal užsakymo gavimo eilę. Jų kainos — parterėje: \$12.50, \$10.00, \$8.00, \$6.00 ir balkone: \$11.00, \$7.50 ir \$5.00. Užsakant paštu, pažymėti spektaklio datą ir čekį siųsti:

Lithuanian Opera
6905 S. Artesian Ave.
Chicago, Illinois 60629

Žurnalisto Stasio Piežos ilgas straipsnis tilpo Chicago savaitraščio "The New World" kovo 12 d. laidoje. Jis iškelia lietuvių įnašą Amerikos kultūriniam, sportiniam, ekonominiam gyvenimui. Pamini žymiųjų lietuvių pavardes, pradedant pirmuoju kunigu, kilusiu iš Gedimino giminės, kun. Galicinu iki

Algimantas Gečys, JAV LB centro valdybos narys ir visuomeninių reikalų tarybos pirmininkas iš Philadelphijos, kalba LB Cicero apyl. suruoštame Nepriklausomybės šventės minėjime vasario 22 d. šv. Antano parap. salėje.

neseniai mirusio buvusio kariuomenės chirurgo dr. G. Wiltrakio. Išsamiai duoda žinių apie Amerikos nepriklausomybės, lietuvių imigracijos ir spaudos sukakčių progą rengiamą senosios lietuvių išėlvijos gyvenimo parodą.

Naujas studentų choras pradės veikti šį rudenį, Jaunimo centre. Chorui vadovauti sutiko Emilija Pakštaitė, žinoma kanklių ansamblio vadovė. Norintieji prie choro prisirašyti prašomi kreiptis į kun. Algimantą Kežį Jaunimo centre.

Kaziuko mugėje, Jaunimo centre, buvo įruoštas ir lietuviškų knygų bei plokštelių platinimo skyrius, kuriam vadovavo Chicagos akademikai skautai-ės. Mugės lankytojai gyvai domėjosi knygomis, naujais ir senais leidiniais, lietuviškais plokštelėmis. Iš viso šių prekių parduota už daugiau kaip \$1000.

Prof. Vytautas Marijošius atvyksta į Chicago. Čia praves svarbias repeticijas su operos solistais ir choru ir turės pasitarimus su Operos valdyba ir atskirų meno sričių vadovais.

Chicago Daly News dienraščio priedas Panorama, vertindamas modernaus meno parodos dalyvius, palankiai atsiliepia apie dail. Kazį Varnelį.

Lietuviškų margučių dažymo kursas ir šiais metais ruošia St. Balzeko Lietuvių kultūros muziejus, Chicagoje. Praves ir ves ir instruktuos žinoma šios srities specialistė Uršulė Astrienė, savo sūnaus (abu iš Grand Rapids, Mich.) asistuojama. Kursai prasidės balandžio 3 d. 10 val. ryto.

Algimantas Kezys, SJ, paruošė filmą apie Los Angeles lietuvius ir pavadino jį "Salų" vardu. Tas filmas buvo rodomas Chicagoje, o paskui bus parodytas ir patiems losangeliečiams kovo 20 d. Filme pavaizduoti Kalifornijoje lietuviai, jų kultūrinis gyvenimas, pavieniai veikėjai ir kt.

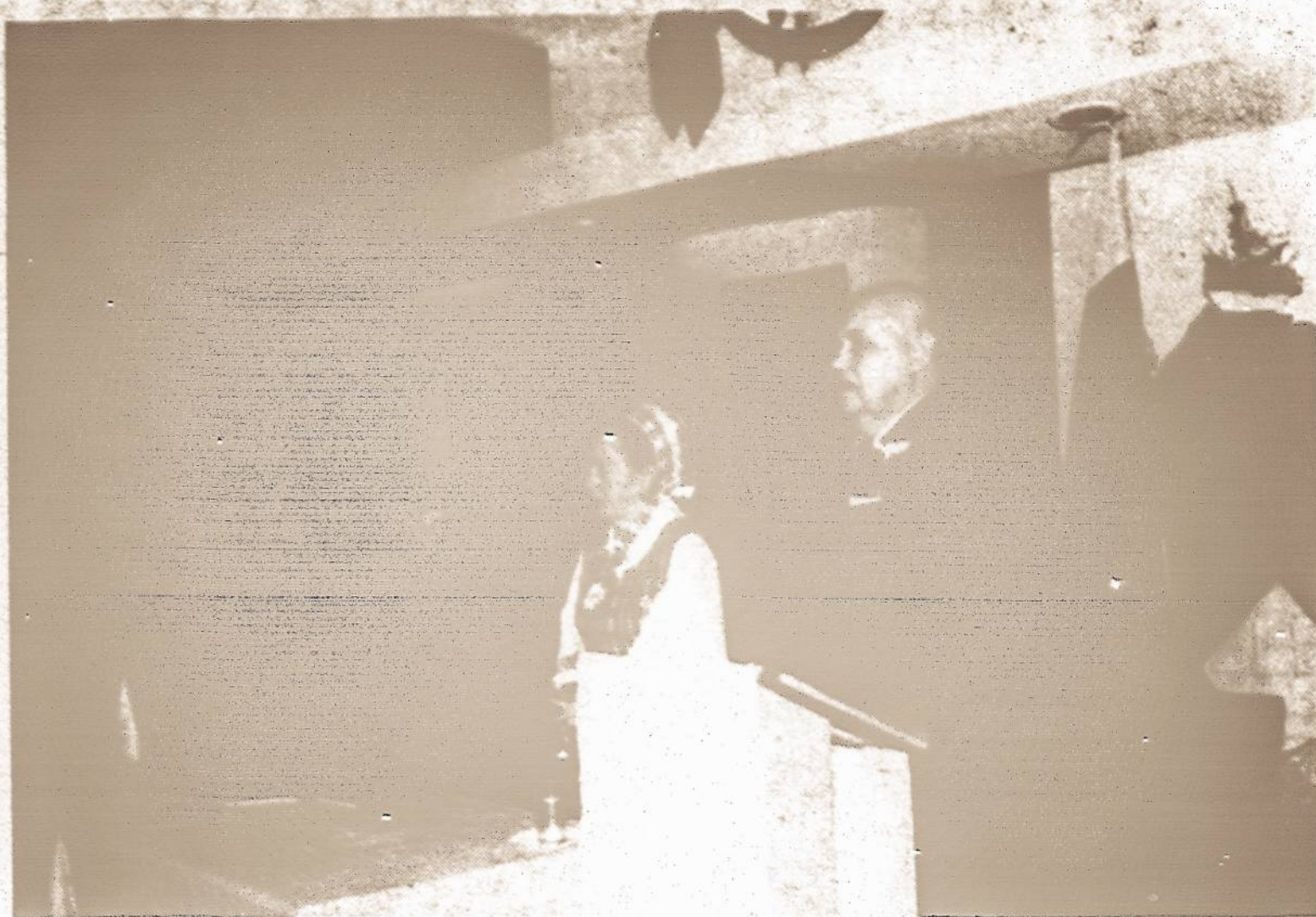
Austra Puzinienė, dail. Povilo Puzino našlė, kuri neseniai lankėsi New Yorke jos išleistos apie dail. Puziną monografijos platinimo reikalu, pakeliui į Los Angeles sustojo ir Chicagoje pasitarti dėl knygos platinimo bei aplankė savo pažįstamus.

Cicero jaunimas skaito invokaciją Nepriklausomybės šventės minėjimo metu Ciceroje. Minėjime dalyvavo daugiau negu 200 žmonių, kurie sudėjo virš 1500 dol. aukų.

Ed. Šulaičio nuotr.

Vienybė, 1976 m. kovo 19 d.

Šalia daugelio Chicagoje bei apylinkėse vykusių Nepriklausomybės šventės minėjimų, vieną iš jų surengė ir LB Gage parko apylinkė. Nuotraukoje matomas paskaitininkas prof. Gediminas Galva [dešinėje] ir apylinkės valdybos nariai.

Adolfas Markelis, LB Cicero apyl. pirm., ir vėlavnešiai, atidarant Nepriklausomybės šventės minėjimą Cicero lietuvių kolonijoje vasario 22 d.

Ed. Šulaičio nuotraukos

S. PIPIRAITĖ-TOMARIENĖ GRĮŽO Į CHICAGĄ

Rašytoja Sonė Pipiraitė-Tomarienė, su savo vyru apie porą metų plačiai keliavusi po Europą, praėjusių metų pabaigoje sugrįžo į Chicago. Savo kelionės metu ji porą kartų viešėjo Lietuvoje, o praėjusią vasarą ten praleido apie 6 savaites. Gaila, jog viešnagės tėvynėje metu ji buvo susirgusi, tai negalėjo daug kur nuvykti. Tačiau stebėjo Dainų ir šokių šventę bei kitus įdomius renginius.

S. Tomarienė anksčiau yra buvusi Vienybės bendradarbė ir žadėjo apie savo kelionę šį tą plačiau Vienybės skaitytojams papasakoti.

Tradicinį giesmių vakarą ruošia liet. evangelikų liuteronų Tėviškės parapija. Ji įvyks balandžio 11 d. parapijos bažnyčioje. Vakarą bus skirtas prof. dr. Liudvikui Rėzai paminėti.

Dail. Valdos Šiugzdaitės dailės kūrinių paroda (I-oji Chicagoje) bus atidaryta kovo 26 d. 7:30 v. v. Jaunimo centre.

Valda gimė vakarinėje Prūsijoje, o karo metu jos tėvai gyveno įvairiose Vokietijos vietose. Po karo ilgėliau apsisutojo Dillingeno, Schwäbisch Gmuende pabėgėlių stovyklose.

Valda baigė Vasario 16 gimn. 1960 m. JAV-ėse gyveno Waterbury, Conn. ir Los Angeles, Cal.

MOK. JONAS KAUNAS PASVEIKO

Mokytojas Jonas Kaunas, kuris taip pat rašo ir lietuviškai spaudai, (jos tarpe ir Vienybei), praėjusių rudenį antrą kartą viešėjo Lietuvoje. Grįžęs iš tėvynės, jis apsirgo ir kurį laiką turėjo praleisti ligoninėje. Dabar jau vėl sustiprėjęs pradėjo reikštis lietuviškoje veikloje bei spaudoje.

Dėl savo nuoširdžios lietuviškos linkmės, Kaunas susilaukia daug puolimų iš "gudelinės-danylevičinės" bendruomenės pusės, kurios atstovai Naujienose išsijuosę šį tautietį kolioja.

Dr. Algirdas Ramonas, kuris už spalvotas nuotraukas yra laimėjęs premijas, apie 30 jų išstatė Central Community ligoninės foje. Nuotraukų tema saulėlydžiai ir vaikai. Balandžio 9 d. jo nuotraukas išstatys biblioteka 61 ir Kedzie savo patalpose. Pažymėtina, kad jo nuotraukomis neseniai pasipuošė ir tarptautiniai leidiniai.

Dail. Viktorui Petravičiui paskirta Lietuvių Fondo \$1000 1975 metų premija. Vasario 16-tosios ir dailininko 70 metų sukakties proga Čiurlionio galerijoje įvyko jo paroda. Premijai skirti vertinimo komisiją sudarė Adolfas Valeška, Kazys Bradūnas, Marija Ambrozaitienė, Telesforas Valius ir Lietuvių Fondo atstovas dr. Jonas Valaitis.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

ZIEMOS OLIMPIADA INSBRUKE

Dvylika dienų Insbruke, Austrijoje tęsėsi dvyliktoji žiemos Olimpiada, kurioje varžėsi 1826 sportininkai, atstovavę 36 valstybes. Kaip ir buvo tikėtasi, joje daugiausia medalių iškovojo Sov. Sąjungos atstovai, kurie iš 111 įteiktų medalių sugriebė 27 (jų tarpe 13 aukso). Antroje vietoje gana netikėtai atstovavo R. Vokietijos sportininkai, pelnę 19 medalių (7 aukso, 5 sidabro, 7 bronzos). Po jos ejo JAV atstovai (3,3,4) ir V. Vokietija (2,5,3).

Lietuvių šioje olimpiadoje, kaip ir ankstesnėse, nedalyvavo. Jų buvo tik žurnalistų ir stebėtojų tarpe. Vilniuje išeinantis Tiesos laikraštis kiekvieną dieną talpino plačius Virgilijaus Mundrio reportažus iš Insbruko.

V. GERULAITIS – KETVIRTASIS AMERIKOJE

World Tennis žurnalas kovo mėnesio laidoje paskelbė JAV tenisininkų "rankings". Čia V. Gerulaitis įrašytas ketvirtuoju. Prieš jį yra garsieji: Arthur Ashe, Jimmy Connors ir Roscoe Tanner. Po Gerulaitio seka visa eilė žymiųjų Amerikos tenisininkų, kurie yra plačiai žinomi tarptautinėje arenoje: Dibbs, Gottfried, Solomon, Lutz, Richey, Stockton ir kt. Iš viso kvalifikuoti yra 65 tenisininkai.

Kovo 15-16 Gerulaitis, kartu su Amerikos teniso rinktinė lankėsi Maskvoje ir ten žaidė pirmąsias oficialias teniso rungtynes prieš Sov. Sąjungos rinktinę. Po to abi komandos atvažiavo į Ameriką ir čia tęsė rungtynes. Galutinės pasekmės, rašant šias eilutes, dar nebuvo žinomos. Bet po rungtynių Maskvoje aiškiai vyravo Amerikos rinktinė.

IŠ AUSTRALIJOS

1975 m. gruodžio 27-31 dienomis Geelonge vyko Australijos lietuvių XXVI-ji sporto šventė. Sporto veikėjo Roberto Sidabro atsiųstoje žaidynių programoje rašoma, kad joje buvo varžomasi krepšinio, tinklinio, stalo teniso, squash (atrodo, čia nauja sporto šaka), lauko teniso, šachmatų ir golfo šakose. Šių sporto šakų vadovais žaidynėse buvo: S.

Sutas, K. Starinskas, K. Kymantas, R. Gailius, P. Obeliūnas, R. Gvildys, Manikauskas ir V. Brenner. Rengėjų – Geelongo Vyties sporto klubo pirmininku žymimas V. Bindokas.

Sporto veteranas R. Sidabras, kuris praėjusią vasarą viešėjo ir Amerikoje, mums rašytame laiške pažymėjo sportines lietuvių nuotakas Australijoje, kurios, atrodo, yra geresnės negu JAV. Pats R. Sidabras kaip tik ruošėsi gana sunkiai širdies operacijai, kurios pasekmių neturime. Iš savo pusės šiam nuoširdžiam sporto bičiuliui linkime geros kloties ir sveikatos!

KAUNIETĖS IR VILNIEČIAI

Į Lietuvos jaunimo stalo teniso komandinių pirmenybių į rato varžybas Vilniuje susirinko 6 merginų ir jaunuolių komandos.

Vilniaus jaunuoliai (V. Obuchovas, V. Bagdonas, B. Rusakevičius), nesunkiai įveikę visus varžovus, iškovojo pirmąją vietą. Po jų liko kauniečiai ir šiauliečiai.

Merginų varžybose nugalėjo kaunietės (B. Astrauskaitė, N. Sabulytė, D. Šinkūnaitė), o Panevėžio komanda, startavusi be respublikos čempionės L. Mataitytės ir respublikos jaunių čempionės D. Tomkevičiūtės, pralaimėjo tik kaunietėms 2:7 ir užėmė antrąją vietą. Trečios – šiaulietės.

PRALAIMĖJIMAS NELYGU PRALAIMĖJIMUI

Kaune viešėjo Maskvos srities Darbo rezervų jaunių bokso rinktinė, kuri susitiko su vietos "Žalgirio" bokso mokyklos auklėtiniais. Atkakli kova baigėsi svečių pergale 9:7. Šių komandų susitikimai vyksta nebe pirmi metai ir visuomet baigdavosi ryškia Darbo rezervų persvara. Šį kartą jaunieji Kauno žalgiriečiai boksavosi pagirtinai ir pralaimėjo lygioje kovoje.

Pergales kauniečiams iškovojo šie boksinkininkai: A. ir R. Buinauskai, G. Mikuličius, V. Bendoravičius, V. Jokūbaitis, A. Žemaitis ir G. Demenis.

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY • MUTUAL FUNDS • INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, įgyjant apdraudus, federalinių ir valstybių [Income Tax] užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų [Money Orders] ir įvairiausiais kitais reikalais, – kreipkitės į

JOSEPH ANDRUŠIS

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, NY 11421

Bilietai parduodami visomis susisiekimo priemonėmis
į visas pasaulio vietas

Telef. VI. 7-4477 Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v

IŠ LB KRAŠTO V-BOS VEIKLOS

Glenside, Pa., krašto valdybos nariai suvažiavę svarstė eilę klausimų.

Pagal išdinininko P. Mitalo pranešimą pradedant 1976 metus izde buvo \$10,744.88. Į šią sumą įeina ir Visuomeninių reikalų tarybos finansai.

Nutarta paskirti Chicagos Dainavos ansambliui \$500, paremiant ansamblio pastangas statant "Pamario Pasaką". Rytų Sporto apygardai, kuriai dabar vadovauja Irena Jankauskiene, paskirta \$200 sporto šventės išlaidoms.

Vicepirm. Rimas Cesonis, tvarkas apylinkės reikalus painformavo, kad apylinkė turi per 70 narių: Solidarumo inaus atsiuntęs net Irane gyvenęs JAV karinio laivyno aviacijos majoras Algirdas Bačianskas ir iš Alaskos dr. Albinas Šmulskštys.

Artėjant LB tarybos rinkimams, nutarta pranešti visų LB centrinės apylinkės narių turimus adresus atitinkamų rinkiminių apygardų rinkimų komisijoms, kad ir jiems būtų sudarytos sąlygos balsuoti. Norintieji registruotis LB centrinėje apylinkėje gali rašyti Rimui Cesoniui, 809 Meeting House Rd., Cinnaminson, N. J. 08077.

Krašto valdyba išleido JAV LB įstatų ir taisyklių rinkinį. Rinkinyje Lietuvos charta, JAV LB aktas, įstatai ir taisyklės, telpa LB tarybos taisyklės ir susirinkimų tvarkos taisyklės. Pastarąsias paruošė penktosios LB tarybos sekretorius Arvydas Barzdukas, pasiremdamas amerikiečių tos rūšies leidiniais. Vadovaujantis šiomis taisyklėmis, buvo pravedamos LB tarybos sesijos.

Šį leidinį techniškai paruošti krašto valdybai talkino Vytautas Kamantas ir Vaclovas Kleiza.

Kandidatų siūlymas į aštuntąją LB tarybą vyksta tvarkingai, bet eilė apylinkių dar nebuvo sudariusios rinkiminių komisijų. Nutarta tas apylinkes per apygardų rinkimenes komisijas priskirti artimiausios apylinkėms arba sudaryti sąlygas jų nariams balsuoti paštu. Nutarta ir visas rinkimines komisijas su pirmininkų adresais skelbti spaudoje.

JAV LB FLORIDOS APYGARDOS KANDIDATAI Į 8-ĄJĄ JAV LB TARYBĄ

(1976 m. kovo m. 6 d.)

[JAV LB Tarybos Rinkimų Taisyklės §12, b.c]

Aušrotas, Bronius, 66 m., Palm Beach, County Apyl.

Gasiūnas, Jonas, kunigas, 71 m., St. Petersburg Apyl.

Karnienė, Angelė, Real Estate, 44 m., St. Petersburg apyl.

Kulbokienė-Maminskaitė, Veronika, Geografė, pedagogė, 65 m., St. Petersburg, Apyl.

Liutermoziene-Liutermoza, Danutė-Valerija, 40 m., Golden Coast Apyl.

Lukaševičius, Henrikas, Teisių Doktoras, 64 m., St. Petersburg, Apyl.

JAV LB Floridos Apygardos Rinkimų Komisija:

K. PALČIAUSKAS

(Neįskaitomas) L. K.

N. GRUZIENĖ

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona, pyragai vedybiniais ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudus
ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO,
VALSTYBĖS IR
FEDERALINĖS VALDŽIOS
MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-1800

Laidojant dr. Vaclovą Paprocką Cypress Hills kapinėse, Brooklyne.
Jono Valaičio nuotr.

Dr. Vaclovas Paprockas

Atkelta iš 1 psl.

per Fraternitas Lithuanica suorganizavo Birželio trėmimų sukakčiai teksto ir melodijos konkursą.

Kai buvo leidžiama Lithuania 700 Years, jis buvo vienas pirmųjų entuziastų ir knygos pristatyme pasakė kalbą.

Būdamas atviras lietuviškai veiklai, labiausiai siejo lietuvišką kultūrinę veiklą. Jis pats lankė lietuviškus rengimus, pats ėjo ir kalbėjo moksliniais bei visuomeniniais klausimais.

Amerikoje jis pragyveno 29 metus, New Yorko-Brooklyno-Queens visos apylinkės lietuviams kaip gydytojas jis tarnavo 25 metus.

Atsisveikinimas su a. a. dr. Vaclovu Paprocku buvo kovo 15, 8 v. v. Garšvos Haven Hill koplyčioje, Richmond Hill, N. Y., kur buvo pašarvotas.

Atsisveikinimą pravedė Vytautas Abraitis. Jis apibūdino velionio gyvenimą, pareiškė užuojautą šeimai. Atsisveikinimo žodį tarė Lietu-

vos gen. konsulas Anicetas Šimutis, prisimindamas, kaip 1947, atvykęs į JAV, daktaras sunkiai kurėsi, kaip jis vėliau veikė ir plačiai reiškėsi visuomeniniame gyvenime, gindamas Lietuvos laisvės principus.

Lietuvių gydytojų korporacijos Fraternitas Lithuanica vardu atsiveikino pulk. dr. Vladas Ingelevičius.

JAV Lietuvių Gydytojų draugijos vardu — dr. Benediktas Jankauskas. Organizacijų žodį tarė LB apygardos vicepirm. Česlovas Janušas. Kun. Vytautas Pikturna sukalbėjo pritaikytas maldas.

Laidotuvės įvyko kovo 16, antradienį. Į kapines lydėjo apie 30 automobilių. 10 val. buvo mišios Angelų Karalienės parapijos bažnyčioje. Iš ten palaidotas Cypress Hills kapinėse, kur kun. Pikturna prie kapo tarė atsisveikinimo žodį.

Laidotuvių metu labai lijo, oro biuras pranašavo audrą ir sniegą. Tas sumažino lydėtojų skaičių.

Connecticut lietuviai

HARTFORD, CONN.

JAUNIMO KONGRESO ATSTOVIŲ PRANEŠIMAS

Vasario 8 d. L.A.P. Klube, Jaunimo Kambary, susirinko per 50 asmenų išklausti pranešimo atstovų iš 3-jo Jaunimo Kongreso, kuris įvyko Pietų Amerikoje, daugiausia Argentinoje ir Brazilijoje. Pranešimus padarė keturios atstovės studentės: Lucija Zdanytė, Sigutė Banevičiūtė, Ramunė Bernotaitė ir Birutė Zdanytė, kuri kongrese dalyvavo daugiau techniškais darbais praveisti.

Lucija Zdanytė pranešė, kaip 3-jo kongreso dalyviai Argentinoje atšventė Kūčias ir Kalėdas. Šios šventės buvo švenčiamos stovyklose prie Buenos Aires. Be to, ji apibūdino ir Studijų dienas.

Sigutė Banevičiūtė padarė pranešimą apie stovyklas, jų darbotvarkę ir kaip pavyko tą darbotvarkę įgyvendinti.

Ramunė Bernotaitė apibūdino Pietų Amerikos lietuvių jaunimo lietuviškumą ir jų lietuvių kalbą. P: Am. lietuvių jaunimo lietuviškumas, pasak Ramunės, yra nemažas, kai kur pasireiškia ir patrijotiškumas. Tik lietuvių kalba yra daug silpnesnė, negu J.A.V. lietuvių jaunimo. Kodėl? Todėl, kad jie neturi lietuviškų knygų, Lituanistinių mokyklų. Išmokyti kalbą tik iš tėvų ar protėvių neįmanoma. Tačiau jie stengiasi. Ir jeigu būtų jiems parama (Knygos ir kt.) lietuvių k. pagėrėtų.

Birutė Zdanytė šalia programų ir darbotvarkių vykdymo apibūdino, pranešė, kaip jaunimas Sao Paulo, Brazilijoje, šūtko Naujuosius metus.

Be to, atstovės pranešė, kad dabar Jaunimo Ryšių Centras yra

Chicagoje, o Centro Valdyba-Kanadoje.

Ketvirtasis lietuvių jaunimo kongresas vyks 1979 m. Vakarų Vokietijoje.

NEW BRITAIN, CONN.

LIETUVIŲ PENŠININKŲ KLUBAS

Jau esu rašęs ir keliuose lietuviškuose laikraščiuose ir angliškame "New Britain Herald" buvo atspausdinta, kad New Britaine jau dveji metai veikia Pensininkų Centras (Senior Citizen Center), kurio būstinė yra 15 Prospect Str., New Britain, Conn. Čia yra ir lietuvių, kurie dalyvauja drauge su amerikiečiais: už 60 c. pavalgo pietus, daro keramikos darbelius, kiti piešia, moterys mezga ar dirba kitus rankų darbelius; kai kurie skaito, žiūri televizijos, kortuoja ir t. t.

Tačiau šiame mieste yra ir grynai Lietuvių Pensininkų Klubas, susikūrus 1960 metų rugsėjo 27 d. Jo būstinė yra Lietuvių Varpo Klube, 352 Park St., New Britain, Conn. Jie čia renkasi kas penktadienis, pažaidžia "bingo", pakortuoja, o paskutinį mėn. penktadienį ir pasivaišina: moterys prisineša užkandžių, o vyrai "pasišapuuoja" gėrimo.

Kai šis klubas steigėsi, tada buvo įsirašę tik 22 nariai, o dabar yra priaugę net per šimtą. Tada valdybą buvo sudarę: Antanas Čekavičius — pirmininkas, Pranas Naunčikas — finansų sekretorius, Aržuolaitis — raštininkas, Turskis — narys.

Dabar valdybą sudaro šie asmenys: Jonas Matulis — pirmininkas, Boleslovas Semaška — sekretorius, Julė Valiukonytė — išdininkė ir Elena Tamošaitienė — vice pirmininkė. Jonas Bernotas

ĮVAIRIOMS PROGOMS GĖLIŲ GAUSITE

ALICE'S FLOWER SHOP

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y.

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454. Vakare 835-4149.

CIA RASITE NUOŠIRDŲ LIETUVIŠKĄ PATARNAVIMĄ.

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

VYT. BELECKAS
Savininkas

Tel. EVergreen 2-6440

1883 MADISON STREET • BROOKLYN, N. Y. 11227

SALE VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rusies lietuviškas maistas prieinama kaina.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

Juozas Kavaliauskas

LICENSED PENNSYLVANIA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.

Telefonas: DEwey 4-5136

M. P. Ballas Funeral Home

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

Joseph Garszva

UNDERTAKER AND EMBALMER
JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 BEDFORD AVE., BROOKLYN, N. Y. 11211
Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

90th Anniversary Year—1886-1976—90-ieji Sukaktuviniai Metai

A. Svedarskas iš Amsterdam, N. Y., Vienybės 90 metų gimtadienio proga, atsiuntė \$126.00, apmokėdamas 18 skaitytojų prenumeras.

Jau penkti metai Svedarskas apmoka keliolikos skaitytojų prenumeras, kasmet vis didindamas skaitytojų skaičių Amsterdame, Vienybės leidėjai ir redaktoriai Svedarskui nepaprastai dėkingi už tokią stambią kasmetinę paramą.

Stasys Lozoraitis, Lietuvos diplomato šefas, pasiuntė raštą Jungtinių Tautų visumos posėdžiui, iškeliantį Sovietų Sąjungos vykdomus tarptautinės teisės pažeidimus Lietuvoje ir kituose Baltijos kraštuose. Jis priminė sovietų atstovo sukta manevrą, kai buvo svarstomi Portugalijos įvykiai. Tas atstovas tada teigė, kad niekam neturi būti leista mindžioti tvirtą tautų teisę savo likimą spręsti be įsikišimo iš šalies. Taip sovietų atstovas kalbėjo apie Portugaliją, nors Sovietų Sąjunga jau daug metų paneigia tokią pat teisę Lietuvai, kurią ji pasiglemžė karine okupacija, sunaikindama turėtą nepriklausomybę.

Liudmila Ciplijauskienė, apmokėdama savo prenumeratą už Vienybę, kartu atsiuntė \$10.00 auką, kaip jos neseniai mirusio vyro Vytauto Ciplijausko prisiminimą. Ciplijauskai anksčiau gyveno Great Neck, N. Y., bet išėję į pensiją ramesniam gyvenimui persikėlė į Eastport, Maine. Jis mirė po 4 mėnesių, giliame nuliūdime palikdamas žmoną ir šeimą. Ciplijauskienei už auką reiškiam gilia padėką.

Korp! Neo Lietuvos iškilminga sueiga šeštadienį, kovo 27 Kultūros Židinyje, 7 v. v. seniorų sueiga, 8 v. iškilminga sueiga ir korporacijos šventė. Paskaitą skaitys korporacijos filisteris dr. A. Budreckis iš Bostono. Po sueigos — pobūvis.

Meškiuką Rudnosiuką, Vytės Nemunėlio linksma istoriją vaikam, vaidins Maironio lituanistinė mokykla kovo 28, sekmadienį, 3 v. p. p. Kultūros Židiny. Po vaidinimo — vaisės ir išlaimėjimai.

Vaižganto Kultūros Klubu popietėj balandžio 4, sekmadienį, 4 v. p. p. Kultūros Židinio mažojo salėj bus kalbama apie naują poezijos antologiją "Tretieji vainikai". Po visos programos — kavutė.

Dr. Marija ir Aleksandras Žemaičiai, iš Leonia, N. J., su gydytojų grupe išvyko dalyvauti tarptautiniuose gydytojų simpoziumuose Egipte ir Indijoje. Pakeliui buvo sustoję Londone, Genevoj ir Romoj.

Liet. Katalikų Gydytojų Korporacija Gaja balandžio 4 dieną 2 val. p. p., posėdžių salėje Kultūros Židinyje, 341 Highland Blvd., Woodhaven, N. Y., demonstruos aktualius ir naudingus filmus:

1. Žmogaus kraujo apytaka.
2. Aš esu žmogaus širdis.
3. Širdies operacijos.

Visi kviečiami atvykti. Įėjimas nemokamas. Gaja Valdyba

Helen Kulber, kartu su **Dagmara Vallens**, Radio Liberty latvių skyriaus programos redaktore, su este **Juta Virkmaa**, populiaraus žurnalo "Family Circle" redaktore, sudaro redakcinį kolektyvą leidiniui, kuris bus išieistas birželio 5 Batuno dešimtmetį švenčiant, jo metinės konferencijos proga. Kas norėtų užsakyti vietą šiame leidiny sveikiniams ar skelbimams, prašoma kreiptis į Batuno įstaigą, 2789 Schurz Avenue, Bronx, N. Y. 10465 — Tel. (212) 828-2237, neveliau gegužės 1 dienos.

Kęstutis K. Miklas, Uba-Batuno vykdomasis pirmininkas, balandžio 9 skaitys paskaitą apie Lietuvą ir užsienio lietuvių veiklą Long Islande gyvenantiems žydams jų kultūrinio centro patalpose, Valley Stream, New York.

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga, per **Eugeniją Bulotienę** iš Detroito, perleido Batunui didoką skaičių dr. A. Šapokos "Vilnius in the Life of Lithuania" leidinių. Tos knygos jau padalintos Jungtinėse Tautose, ir susilaukta daug puikių atsiliepimų.

E. Andriusienė, Moterų Vienybės pirmininkė, taria išanginį žodį **Fighters for Freedom** knygos pristatyme.

Moterų Vienybės surengtam **Fighters for Freedom** knygos pristatyme, kalba autoriaus **Juozo Daumanto** žmona **Nijolė Bražėnaitė**.

Jono Valaičio nuotr

Dvi Aldonos, populiariausios Lietuvos muziką Amerikoje — prie **Alice Tully** koncertų salės **New Yorke** — prie skelbimo — **Aldona Dvarionaitė**, Lietuvos pianistė. Šalia jos **Aldona Kepalaitė** — niujorkietė, daug prisidėjusi prie kolegės iš Lietuvos pasisekimo. **Almus foto**

BATUNO INFORMACIJA

Uba-Batuno veiklos efektingumas didžia dalimi priklauso nuo jo finansinio stovio. Batuno veikla Jungtinėse Tautose yra labai plati ir pareikalauja daug išlaidų. Todėl Batunas yra priverstas kasmet vieną kartą skelbti piniginių vajų, sukelti pajamas tom išlaidom padengti bei tęsti savo tolimesnę veiklą. Toks vėjus jau yra paskelbtas. Tūkstančiai laiškų paremti Batuną jau išsiūsta lietuvių visuomenei. Kas tokio laiško nebūtų gavęs, prašoma siųsti savo piniginę paramą tiesiog **United Baltic Appeal** vardu, 2789 Schurz Ave., Bronx, N. Y. 10465.

Kęstutis K. Miklas, Uba-Batuno vykdomasis pirmininkas, Vasario 16-tos minėjimų proga pasakė pagrindines kalbas — Vasario 15 Bostone ir vasario 29 Stamford, Conn.

Batuno įstaigos darbo valandos nuo kovo 1 dienos yra pakeistos. Įstaiga yra atidaryta nuo 1 val. po pietų iki 8 val. vakaro. Pakeitimas padarytas pabaltiečių visuomenei pageidaujant. Įstaigos vedėja yra latvė **Ieva Berzinš**.

VLIKo veikla

Atkelta iš 1 psl.

Tarybos narys **Kęstutis Miklas** vasario 15 kalbėjo Boston, Mass., apie Helsinkio konferenciją ir dabartį, o vasario 29 — Stamford, Conn. Vasario 16 minėjime apie Dabartį ir ateitį.

Tarybos posėdyje išklaustas dr. **Br. Nemicko** referatas — Helsinkio konferencijos susitarimų politiniai aspektai.

Jurgis Valaitis perskaitė 3-jų komisijos — Valaičio, Vaitiekūno ir Bieliuko surinktus pasiūlymus dėl laisvinimo organizacijos sąrangos, įteikdamas posėdžio dalyviams Vaitiekūno ir savo referatus ir Politikos ir Teisių komisijos išvadas iš Vliko grupių centrų pasisakymų. Kai tarybos nariai išstudijuos pasiūlymus, svarstys vėlesniuose posėdžiuose.

Taryba patvirtino Kontrolės komisijos 1975 m. sąmatos vykdymą ir paskelbė, kad Vliko valdyba 1975 m. išleido bendriesiems reikalams (patalpų nuomai, raštinės išlaidoms, tarnautojams) \$16,714, leidiniams įvairiomis kalbomis Eltos biuletениams, knygoms, Press Release \$16,058, radijo transliacijoms į Lietuvą \$7,163, Brazinskių bylai \$5,234, kitiems reikalams \$3,396. Viso — \$48,564. Šiems metams reikalingos didesnės lėšos.

Taryba pavedė Stasiui Lušui sudaryti Bostone Politikos ir teisių komisiją ir jos sąstatą pristatyti tarybai tvirtinti. Taryba išrinko Tautos fondo reikalams komisiją: **A. Vedecką**, **J. Valaitį**, **J. Pažemėną** ir **B. Bieliuką**; į Kontrolės komisiją: **V. Vaitiekūną**, **L. Virbicą** ir dr. **A. Škerį**. Posėdžiui pirmininkavo **J. Pažemėnas**, sekretoriavo **A. Spėrauskas**.

Vienybė, 1976 m. kovo 19 d.